

PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE
JA INFORMATSIOONI AMET

Riigihangetest

Keidi Kõiv

Arengutoetuste osakond

09.02.2017

Enim levinuimad rikkumised PRIAS

- Hankemenetluse korraldamata jätmine
- Funktsionaalselt koostoimiva objekti osadeks jagamine
- Vale hankemenetluse liigi valik
- Suunatud hankemenetlused
- Muudatuste teostamine

Kes on hankija?

§ 10. Hankija

(1) Käesolevas seaduses sätestatud korda on kohustatud järgima järgmised isikud ja asutused (edaspidi *hankija*):

- 1) riik või riigiasutus;
- 2) kohaliku omavalitsuse üksus, kohaliku omavalitsuse asutus või kohalike omavalitsuste ühendus;
- 3) muu avalik-õiguslik juriidiline isik või avalik-õigusliku juriidilise isiku asutus;
- 4) sihtasutus, mille üheks asutajaks on riik või mille asutajatest rohkem kui pool on käesoleva lõike punktis 2 või 3 nimetatud isikud või mille nõukogu liikmetest rohkem kui poole määravad punktides 1–3 nimetatud isikud;
- 5) mittetulundusühing, mille liikmetest rohkem kui pool on käesoleva lõike punktides 1–3 nimetatud isikud;
- 6) muu eraõiguslik juriidiline isik, mis vastab käesoleva paragrahvi

(2) Hankija käesoleva paragrahvi lõike 1 p 6 tähenduses on eraõiguslik juriidiline isik:

- 1) Mis on asutatud eesmärgiga täita või mis täidab põhi- või kõrvaltegevusena ülesannet avalikes huvides, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu, ja
- 2) Mida põhiliselt rahastavad või mille juhtimis-, haldus-, või järelevalveorgani liikmetest rohkem kui poole määravad või mille juhtimist muul viisil kontrollivad koos või eraldi lõike 1 punktides 1-5 või teised punktis 6 nimetatud isikud või mõne muu Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi vastutavad isikud.

Avalik huvides, millel puudub tööstuslik või äriline iseloom

Maksu- ja Tolliamet kirjeldab avalikkuses huvides tegutsemist, kui määratlemata õigusmõistet:

- tegutsetakse ühiskonnale avatult ja ei toimu (peamiselt) teabe varjamist;
- tegutsemisega on hõlmatud maksimaalselt lai isikute ring ja ühingu liikmeks astumine ei ole ebamõistlikult piiratud;
- tegutsetakse ühiskonna kui terviku eesmärkide täitmise huvides või aidates neid ühiskonna vaesemaid rühmi, kes ei suuda ise toime tulla;
- aidatakse kaasa mingile avalikule hüvele. Avalik hüve on see, millest on huvitatud riigi kui kogukonna liikmed tervikuna, kui see puudutab enamiku ühiskonnaliikmete heaolu või suuremate sotsiaalsete gruppide hüve;
- ühing võib oma ühiskondlikke tegevusi toetada majandustegevusest saadud tuluga, mis samas ei või olla ühingu peamiseks tegevuseks. Ühenduse tegevusega mitteseotud majandustegevus ei või kujuneda ebaausaks konkurentsiks mittetulundussektori ja ärisektori vahel.
- Avalikes huvides tegutsevate isikute hulka ei kuulu ühingud, kelle tegevuse eesmärk ei ulatu kaugemale selle liikmete või asutajate teatud erahuvidest.

Avalikes huvides ülesanne, millel ei ole ärilist iseloomu

- Ühishüved, mida ei kasutata eratarbimiseks vaid on kõigile kättesaadavad
- Hinnata tuleb ühingu tegutsemise eesmärki ja tegevusala ning tuvastada, kas ühing tegutseb üldise huvi või kitsamate erahuvide rahuldamiseks
- Avalikes huvides ei tegutse ühingud, mille tegevuse eesmärk ei ulatu kaugemale selle liikmete või asutajate erahuvide rahuldamisest
- Tähtsust ei oma asjaolu, kas ülesande täitmine on isiku põhi- või kõrvaltegevus
- Avalikku huvi eeldatakse, kui ülesannet täidetakse halduslepingu alusel
- Avalikes huvides on ülesanne, mille pakkumine rahastuseta tõenäoliselt lõppeks
- Riigi kehtestatud määradele allumine?

Rahastuse kriteerium

- Avalik rahastus isiku tuludest rohkem kui pool
- Puudub ärisuhtele omane lepinguline vastusooritus
- Protsendimäära hindamine peab hõlmama kõiki tulusid, sealhulgas kaubandustegevusest saadu ning arvutamine peab toimuma aasta baasil
- Direktiiv ei sätesta, et rahastajaks peaks olema otseselt riik või mõni muu avalik-õiguslik üksus, piisab kui on olemas kaudse rahastamise viis

Hankemenetluse osadeks jagamine

Riigihanke osadeks jaotamine (RHS § 23)

- Osadeks ei või jaotada seaduses kehtestatud nõuete eiramiseks
- Osadeks ei või jaotada funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad, teenused või ehitustööd
- Osadeks jaotamisel tuleb iga riigihanke osa kohta hankelepingu sõlmimisel kohaldada kõigi osade summeeritud eeldatava maksumusega hankelepingu sõlmimisele kohaldatavat korda

Ehitustööde üksikhanke piiritlemine

- Ehitustööde üksikhanke piiritlemiseks tuleb tuvastada erinevate tööde tulemuse majanduslik või tehniline funktsioon.
- Lisakriteeriumite kohaldamine
- Ehitustööde hankelepingu eeldatava maksumuse määramisel on aluseks ühel ehitisel või erinevatel omavahel funktsionaalselt seotud ehitustel tehtavate ehitustööde maksumus (RHS § 22 lg 1). Seega tuleb ehitustööde riigihanke puhul võtta eeldatava maksumuse määramisel arvesse kogu tervikprojekti maksumus, sõltumata näiteks sellest, kui kaua seda ehitatakse või kas ehitustöid teostatakse mingitel põhjustel etappide kaupa.

Funktsionaalsele koostoimivusele viitab:

- Hangete üheaegne alustamine
- Hanketeadete sarnasus
- Hangete toimumise geograafilise asukoha ühtsus
- Üksainus hankija
- Sama projekt
- Sama lepingu sõlmimise kavatsus
- Sarnane hankelepingu ese
- Sama eelarve
- Samad pakkujad
- Sarnane tootmisviis ja tehniline toimimine

Asjade/teenuste üksikhanke piiritlemine

- Ka teenuste ja asjade puhul tuleb lähtuda teenuse majandusliku ja tehnilise funktsiooni ühtsusest
- Teenuste puhul tuleb järgida sisu ja olemust
- Asjade puhul tuleb järgida asjade samalaadsust (asjad on samaks või sarnaseks otstarbeks)

Riigihanke osadeks jaotamine ühe hankemenetluse raames (RHS § 24)

- Hankija võib jaotada riigihanke osadeks ühe hankemenetluse raames, võttes riigihanke eeldatava maksumuse määramisel arvesse kõigi osade eeldatava kogumaksumuse ja sätestades hanketeates, kas ta lubab pakkujal esitada pakkumuse ühele, mitmele või kõigile osadele
- Osadeks jagamine võib toimuda mahu, kvaliteedi, piirkondade jaotuse või ajalise jaotuse alusel

PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE
JA INFORMATSIOONI AMET

Aitäh!

Keidi Kõiv

Keidi.koiv@pria.ee